

42ste jaargang nr. 1 - viermaandelijks - jan-feb-maart-april 2020

Verantwoordelijke uitgever, Filip Menu, 8400 Oostende

Het bestuur van de heemkring ' t Schorre Steene

Filip Menu

voorzitter

coördinator zomertentoonstellingen

Katrijn Dhooghe-Compernelle

secretaris

Roland Defever

penningmeester

Daniel Deschacht

oud-voorzitter

Patrick Delmouzée

webmaster

Robert Lisabeth

redacteur tijdschrift

Dirk Coghe

Raoul Decrop

Hugo Devos

Roger Fockedeey

Aline Vanslembrouck

Inhoud

- Het bestuur van de Heemkring 't Schorre Steene blz. 2
- Inhoudsopgave blz. 3
- Bericht van de voorzitter blz. 4
- Programma 2020 – lidgeld 2020 blz. 5
- Nieuwjaarsreceptie en koningsviering blz. 6
- Tentoonstelling “Oude gebruiksvoorwerpen” 31/10/2019 blz. 9
- Overlijden lid blz. 10
- Archeologische schat van de Sint-Annakerk van Stene blz. 11
- Eerste Wereldoorlog - aanvulling blz. 13
- Archeologisch onderzoek van de gemeente Stene – Late Middeleeuwen en Post Middeleeuwen (eerste deel) blz. 14
- Sponsors blz. 15

De heemkring contacteren:

Correspondentieadres: **Roerdompstraat 57, 8400 Oostende**

E-mail: **heemkringschorre.steene@telenet.be**

Meer informatie:

Website: **<https://www.steneheemkring.be>**

Facebook: **HeemkringSchorreSteene**

Berichtje van de voorzitter aan de leden van de Heemkring 't Schorre Steene.

Op 22 oktober 2019 heeft de algemene ledenvergadering van de heemkring mij eenparig aangesteld tot voorzitter. Ik dank jullie voor het vertrouwen en wens meteen ook hulde te brengen aan mijn voorganger Daniel Deschacht die deze taak vele jaren met veel enthousiasme en toewijding heeft vervuld. Het zal moeilijk zijn om zijn engagement te evenaren, maar ik beloof althans mijn best te doen.

Op dezelfde algemene vergadering werd ook een nieuwe tekst van de statuten aangenomen. Deze zal eerstdaags in het Staatsblad gepubliceerd worden. Grote veranderingen in vergelijking met de tekst van 2004, staan daar niet in. Maar door de wet van 23 maart 2019 moesten wij de bepalingen die betrekking hebben op de vzw's aanpassen.

De heemkring kan sedert zijn ontstaan rekenen op een aantal toegewijde leden die niet bang zijn om de handen uit de mouwen te steken en bijkomende verantwoordelijkheden op te nemen in de schoot van het bestuur. Wij hebben echter om diverse redenen recentelijk afscheid moeten nemen van drie bestuursleden. En daarom doe ik hierbij een warme oproep om ons te contacteren met het oog op een opname in het bestuur van de heemkring.

Sommigen hebben ongetwijfeld gehoord van de perikelen die wij hebben ondervonden bij het verbruik van water en elektriciteit. Ik kan iedereen gerust stellen dat de toestand nu onder controle is en dat de beide nutsbedrijven ons niet langer op de hielen zitten. Wel blijft er waakzaamheid geboden om ervoor te zorgen dat wij niet opnieuw met verbruiksproblemen geconfronteerd worden.

Ik vraag iedereen om de heemkring te blijven steunen door het lidgeld te vernieuwen. Doe dit zo spoedig mogelijk want, eerlijk gezegd, deze 15€ zal weinig of geen rente opbrengen bij de bank terwijl het ons toelaat het ledenbestand tijdig aan te passen. Contacteer ook jullie vrienden en kennissen om te zien of er bij hen bereidheid is om de heemkring te steunen door lid te worden.

Het programma voor 2020 is in volle ontwikkeling. In dit blad vinden jullie de hoofdlijnen. Ook op de website worden deze gegevens gepubliceerd en indien nodig aangepast. Ga daarom deze laatste regelmatig bezoeken om te kijken of er niets nieuw is.

Ik nodig de kunstenaars die wensen in de molen tentoon te stellen, uit om de afsluitdatum voor de inschrijving in de gaten te houden. Wie zich nog niet heeft ingeschreven heeft nog slechts enkele dagen de tijd om dit te doen.

Ik hoop velen onder jullie bij een van onze activiteiten te kunnen begroeten.

Vriendelijke groeten,
Filip Menu
voorzitter

Programma 2020

zondag 3 mei :	algemene vergadering, zevende dag en lentebuffet
vrijdag 12 juni tot donderdag 3 september :	zomerse kunsttentoonstellingen
vrijdag 11 september :	nazomerfeest
zaterdag 10 en zondag 11 oktober :	tentoonstelling Silvio Romano
zaterdag 31 oktober tot maandag 2 november :	eindejaarstentoonstelling van de heemkring.

Lidgeld 2020

Het lidgeld voor 2020 bedraagt 15,00 € en kan betaald worden op rekening BE24 0010 6883 7138 van Heemkring Schorre Steene

U kan altijd ons tijdschrift sponseren en uw logo laten opnemen: minimum bijdrage van 30,00 €

Gelieve uw bijdrage te willen storten op het hieronder vermeld rekeningnummer op naam van Heemkring 't Schorre Steene en ons uw logo digitaal door te mailen.

BE24 0010 6883 7138

BIC: GEBABEBB

Nieuwjaarsreceptie en koningsverkiezing

Op vrijdag 10 januari 2020 waren de bestuursleden van de lokale heemkringen uitgenodigd om in de molen van Stene het glas te heffen op het nieuwe jaar en voor de traditionele koningsverkiezing.

Wij mochten vertegenwoordigers ontvangen van De Plate, Santfode en Ter Cuere. Ook schepen Bart Plasschaert hield eraan om aanwezig te zijn.

Iedereen werd getrakteerd op een glaasje wijn en na een korte toespraak werden de driekoningentaarten aangesneden. De spanning was te snijden want wij moesten wachten tot de laatste van de zeven taarten rondgedeeld werd alvorens de *boon* ontdekt werd.

Het was ons bestuurslid **Dirk Coghe** die de gelukkige werd en de boon in zijn stuk taart vond. Hij werd dan ook prompt tot koning uitgeroepen. Als koningin koos hij **Arlette Daenekynt** van Ter Cuere.

Er werd nog lang nagekaart en iedereen ging tevreden naar huis. Afspraak volgend jaar!

De Koning en zijn gemalin:

De voorzitters van de heemkringen met de gelukkigen:

Zij keken toe en zagen dat het goed was:

Tentoonstelling "OUDE GEBRUIKSVOORWERPEN"

31 oktober 2019

Welkom iedereen op de opening van onze jaarlijkse tentoonstelling. Oude gebruiksvoorwerpen, is wat u de volgende drie dagen in de molen te zien krijgt.

Nostalgische voorwerpen!....

Door de snelle technologische vooruitgang de laatste tientallen jaren komt het geregeld voor dat we bepaalde zaken anders gaan doen en bepaalde voorwerpen niet meer gebruiken. De tentoongestelde items werden voor heel uitlopende en soms ook voor de meest simpele doeleinden gebruikt. Het gaat onder andere om kleine landbouwwerktuigen, handige hulpjes in het dagelijks leven en hulpmiddelen gebruikt in verschillende beroepen en ambachten.

Alle tentoongestelde voorwerpen komen uit de rijke verzameling van Hugo Devos.

Wie kent Hugo Devos niet? Samen met zijn echtgenote Huguette hield hij het Gasthof Vossenhol open te Stenedorp. Hij is tevens één van de stichtende leden van de heemkring t Schorre Steene. Ondertussen ook al meer dan 40 jaar geleden.

Van jongsaf was hij geïnteresseerd in het verleden en met de jaren groeide zijn passie voor de boerenstiel en oude ambachten. Zijn collectie oude gebruiksvoorwerpen breidde dan ook gevoelig uit. Wie heeft nog gehoord van een “comeerschieve”, een “slykschote”, een “Flitgun”. Het antwoord zal u vinden tussen de tentoongestelde voorwerpen en in een mooie catalogus. Deze handige catalogus werd door Hugo Devos zelf samengesteld en beschrijft alle hier geëxposeerde objecten. De catalogus in kleur is te koop tegen een kleine 8,00 euro.

Huguette en Hugo een dikke proficiat voor deze interessante tentoonstelling met een blik naar het verleden en de mooi opgestelde brochure.

Een drankje met een hapje wordt u aangeboden door de Heemkring en door onze sponsor de Ichtegemse brouwer Marc Strubbe.

Vooraleer over te gaan tot de officiële opening van deze tentoonstelling door de waarnemend burgemeester, schepen Kurt Claeys geef ik eerst nog graag het woord aan Hugo Devos.

Daniel Deschacht

OVERLIJDEN

Wij vernemen het overlijden van ons lid Denise Pison, weduwe van dokter Paul Van Calenbergh.

Denise werd 87 jaar. Zij werd bijgezet in het familiegraf op de begraafplaats van Stenedorp.

Het bestuur van de heemkring biedt de familie haar blijken aan van medeleven.

Archeologische schat van de St-Annakerk van Stene

St-Annakerk

Gezien de gezegende leeftijd is het St-Annakerkje dringend aan restauratie toe. De kerkraad, Stad Oostende en Onroerend Erfgoed zijn de hoofdspelers in dit administratief drama dat al meerdere jaren loopt. Soms zijn er echter lichtpunten zoals de restauratie van het orgel in 2013.

Archeologische vondsten

In de huidige fase van de restauratiewerken binnen de kerk werd vorig jaar, na bodemonderzoek en goedkeuring van Onroerend Erfgoed, een genoodzaakte vernieuwing van de verwarmingsinstallatie gestart. Hiervoor zouden vier putten en tussenliggende leidingen uitgegraven worden, waardoor een deel van het archeologisch bodemarchief verstoord zou worden. Bij uitvoering van de werken vielen de putten en sleuven op bepaalde plaatsen breder en dieper uit dan voorzien. Verrassing alom als tijdens de graafwerken in iedere put en sleuf archeologische vondsten werden gedaan. In één van de putten aan de noordkant van het kerkje werden twee grafstenen blootgelegd.

Grafstenen uit de 14e eeuw

Het eerste grafzerk gevonden tegen de noordelijke kant van de kerk is ongeveer 300 cm lang en 150 cm breed. Op de grafsteen is een ridderfiguur afgebeeld. De steen en de gravure zijn deels verweerd. Er zijn sporen van beloping in het verleden. De experts hebben het gedateerd rond 1320. Het tweede gevonden grafzerk lag naast het eerste. Deze grafsteen is ongeveer 220 cm lang en 100 cm breed. Op de grafsteen zijn een vrouw en twee kinderen afgebeeld. De steen en de gravure zijn sterk verweerd. Experts hebben het iets vroeger dan 1320 gedateerd. Beide stenen werden geïdentificeerd als Doornikse kalksteen.

De zerken zullen ongetwijfeld aanvankelijk in het koor gelegen hebben en zullen naar aanleiding van latere bouwwerkzaamheden of restauraties verhuisd geweest zijn naar de zijbeuk waar ze om kosten besparing dienst deden als vloerbedekking samen met andere zerken. Op een veel later tijdstip zal men een vloer (de huidige vloer) over de oude vloer gelegd hebben.

De ridder op het eerste grafzerk staat recht met de handen in bidhouding gevouwen. Hij draagt een maliënkolder met hierover een lange "sorcoot" ¹ met een riem om zijn lenden. Deels over de borst draagt hij een schild dat zijn wapen vertoont en heraldisch kan beschreven worden als "van (kleur) een keper van (kleur) vergezeld van drie burchten/torens van (kleur)", ongetwijfeld het wapen van zijn familie. Zijn zwaard steekt van onder zijn schild uit. Zijn hoofd en handen waren eertijds belegd met wit marmer. De plaatsen waar het wit marmer werd bevestigd is duidelijk zichtbaar. Hij staat onder een portaal en rust met zijn voeten op een hond. Het portaal vertoont boven zijn hoofd een baldakijn versierd met torens en pinakels ². De rechtstanden waarop het baldakijn rust zijn doorbroken met raamwerk met gotische bogen. Het grafschrift er rond is slechts voor een klein gedeelte leesbaar. Op een smalle tekstband leest in uncialen ³ "HIER LEGHET ..."

¹ Sorcoot is een wijd overkleed van mannen en vrouwen.

² Pinakel is een slanke torenvormige beëindiging. Het komt voor als versiering op steunberen en luchtbogen.

³ Uncialen is een Romeins schrift en bestaat uitsluitend uit hoofdletters.

De zwaar beschadigde gravure van het tweede grafzerk is een voorstelling van een vrouw, rechtstaand met de handen gevouwen in bidhouding. Zij draagt een lange 'sorcoot' en een sluier. Haar gezicht en haar handen waren eertijds ook belegd met wit marmer. Aan haar linkerzijde zijn twee nissen met bovenaan de resten van de afbeelding van een jongetje en eronder een meisje. Hun hoofden en handen waren eveneens belegd met wit marmer. De figuren staan onder een eenvoudig portaal. Ook de vrouw rust met haar voeten op een hond zoals het in die tijd hoorde. De rechtstanden van het portaal waren zeer eenvoudig, maar zijn nu praktisch volledig uitgewist. Het grafschrift is slechts voor een klein gedeelte leesbaar. In uncialen op een smalle tekstband volgt *'HIER LEGHET .../... /... /... /... BID VOOR DE ZIELE'*.

Men mag veronderstellen dat de vrouw met haar kinderen de echtgenote was van de ridder. Haar zerk vertoont dezelfde smalle tekstband, met gelijke uncialen, doorlopend zonder symbolen van de evangelisten op de hoeken.

Volgens expert Roland Van Belle is het grafzerk van de ridder een uniek historisch en kunsthistorisch stuk. De zerk kan grotendeels vergeleken worden met de grafzerk van Boudewijn van Heile dat in 1963 opgegraven werd in Zeeland en die mysterieus verdwenen is tijdens of na de grote overstroming in Nederland.

De Steense en Zeelandse grafzerken vertoonden identieke technische en stijl kenmerken waardoor men mag besluiten dat de zerken waarschijnlijk uit eenzelfde productieplaats van Doornik afkomstig waren.

Historische waarde

De kerk van Stene stond vanaf 1171 onder patronaat van de Tempeliers van de Commanderie van Slijpe, toegekend door Filips van de Elzas. De orde van de Tempeliers werd ontbonden in 1312. Weinig is bekend van Stene tot 1430. Toen kwam het kerkje, samen met onder andere het duinenkerkje van Mariakerke onder het patronaat van Adolf IV van Kleef-Mark, echtgenoot van Maria van Bourgondië (dochter van de Bourgondische hertog Jan zonder Vrees, niet te verwarren met haar naamgenote, de dochter van Karel de Stoute). Hij was hertog van Kleef (in het Rijnland) en heer van Wijnendale. De vondsten in de St-Annakerk zijn intrigerend daar identificatie van de ridder enig licht kan werpen op het Stene van na de tempeliers.

Het onderzoek naar de identiteit van de ridder is nog altijd lopende. Verscheidene theorieën duiken op en maken het speurwerk meer dan boeiend. In volgende artikels zullen we een tijdsbeschrijving weergeven en de daaraan gekoppelde theorieën. Wordt vervolgd.....

(De tekst is gebaseerd op extracten van het initieel archeologisch onderzoek van Monumenten in opdracht van de Kerkraad van St-Anna Stene.)

Patrick Delmouzée

Eerste Wereldoorlog

In het boek STEENE 1914-1918, uitgegeven door de Heemkring, staan verschillende foto's afgebeeld van Steense soldaten die hun leven lieten tijdens de Grote Oorlog.

Een foto van onder andere soldaat Honoré Joseph Carrette ontbrak.

Een tijdje terug publiceerde Mevr. Sofie Versluys (familielid van..) op de pagina van Familiekunde Vlaanderen op Facebook een foto van betrokkene.

Honoré Joseph Carrette werd geboren te Snaaskerke op 21 september 1899.

Hij vestigde zich, samen met zijn ouders na 1900 te Steene.

Tijdens het eindoffensief op 14 oktober 1918 werd hij te Moorslede ernstig verwond door obusscherven en overgebracht naar het militair veldhospitaal van Beveren aan de IJzer.

Hij stierf er aan zijn verwondingen op 23 oktober 1918: een grote scherp in de lendenkolom en verschillende wonden aan de rechterschouder.

Bron: Daniel Deschacht. Steene 1914-1918. Uitgegeven door de Heemkring 't Schorre Steene. Oostende 2015

Uw tijdschrift digitaal !

Wenst u naar de toekomst ons contactblad digitaal te ontvangen?
Voordelen:

- is in kleur
- sneller iets opzoeken
- je spaart ruimte
- je vermindert de papierberg

Stuur een mailtje met je voorkeur naar heemkringschorre.steene@telenet.be

- Enkel nog digitaal
- Enkel hardcopy

Archeologisch Onderzoek van de gemeente Stene (Oostende) – Late Middeleeuwen (1200 – 1500) en Post Middeleeuwen (1500 – recente tijden)

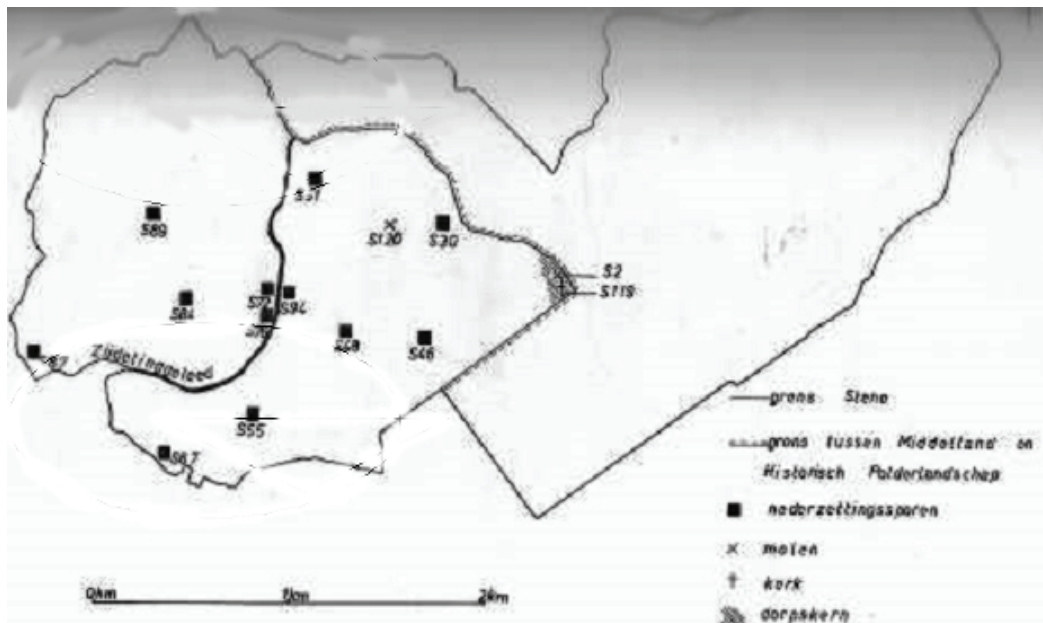
Bron : Licentiaatsverhandeling R.U.G. 2de licentie geschiedenis – richting Oudste Tijden.

Auteur : Martine Decoster (waarvoor dank om dit gedeelte uit haar studie te mogen gebruiken als basis voor dit artikel) . Aardewerk werd aan de Heemkundige Kring 't Schorre Steene geschonken door Martine Decoster, waarvoor onze dank.

Bewerking en synthese : Erika Wybouw

Eerste deel

Late Middeleeuwen

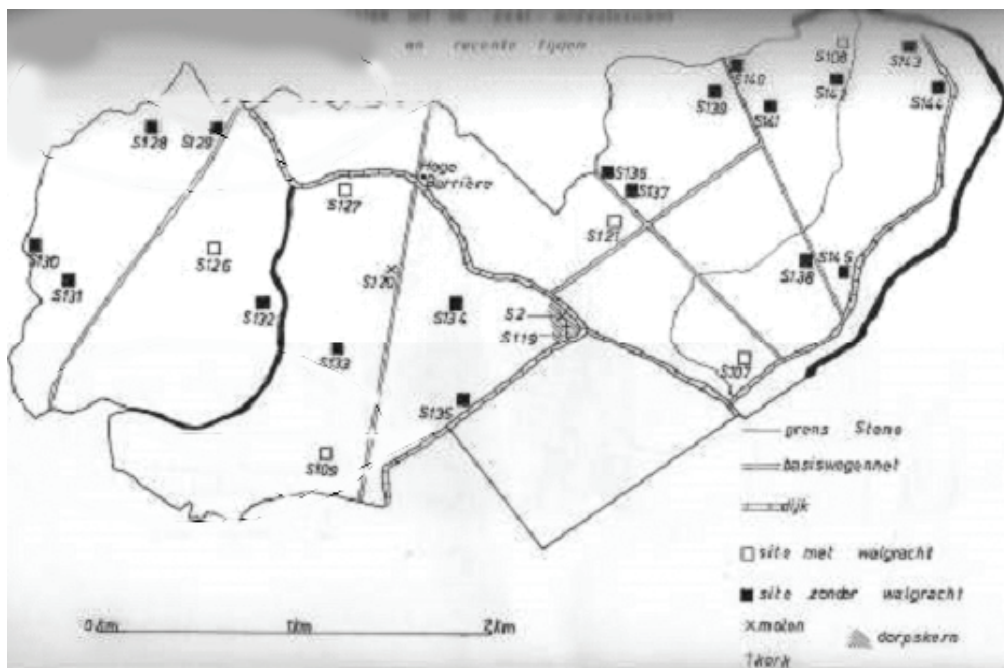

De grote middeleeuwse ontginningsbeweging, die reeds in de vorige periode aanving, zet zich in de 13de en 14de eeuw verder, totdat alle geschikte gronden in cultuur waren gebracht. Ten gevolge van deze grootscheepse ingrepen in het nog resterende natuurlandschap krijgt het landschap in de Vlaamse kuststreek een totaal nieuw uitzicht. Op de vijf plaatsen waar zich reeds tijdens de volle middeleeuwen een landbouwbevolking had gevestigd, gaan zich ook in de late middeleeuwen bewoningsactiviteiten voordoen. Nog zeven andere woonsites worden gedetecteerd die niet werden voorafgegaan door Romeinse of vol middeleeuwse bewoningsactiviteiten. Deze sites in de onmiddellijke omgeving van de Zijdelingsvaart die haar rol als verbindingsweg nog niet had verloren.

Het zijn steeds Einzelhöfe, afzonderlijk gelegen boerderijen die van elkaar geïsoleerd zijn. Dit feit zal een verdere vertakking van het wegennet ongetwijfeld bevorderd hebben.

Uit de bodemkundige gegevens kan afgeleid worden dat de sites zich zowel op de betere, drogere gronden als op de lagere, minder voor bewoning geschikte gronden vestigden.

Post Middeleeuwen

Moderne bewoning ter plaatse, verdere uitbreiding van de urbanisatie of door de aanleg van het luchthavencomplex, verhinderde het recupereren van oppervlakte materiaal. Alle gegevens in verband met deze periode werden bijgevolg uit cartografische en historische bronnen gehaald.

De meeste woonplaatsen schijnen aan het bestaande wegennet onderworpen te zijn. Site bestaande uit een +/- rechthoekige woonzone, waarop een rechthoekig, langgevelig gebouw staat. Woonzone omlijnd door een enkelvoudige walgracht. Moated sites, internationale term voor een complextype bestaand uit enkele gebouwen binnen een omgrachting en dit niet zozeer als een echte bescherming tegen een serieuze aanval of belegering maar wijzen veelal op een relatieve welstand. Deze bouwstijl vooral aangelegd vanaf de 13de eeuw. Verder bespreken we een typisch voorbeeld van deze bouwstijl onder het hoofdstuk Sint Clara fort.

Niet alleen de hoge en droge gronden komen in aanmerking voor bewoning. De snelle ontwikkeling van de draineringstechnieken zal dit zeker ten goede komen. Opvallend is wel het totaal ontbreken van ook maar iedere vorm van bewoning in de gebieden ten zuiden van de Schorredijk en het deel van de Steensedijk dat de Schorredijk met de Gouweloze kreek verbindt en ten westen van de dijk aangelegd op de linkeroever van de Gouweloze kreek. Deze gronden behoren namelijk tot de Snaaskerke en nieuwe polder die respectievelijk van 1721 tot 1808 en van 1664 tot 1700 onder water kwamen te staan als spoeldokken. De havengeul van Oostende had sterk te lijden van de verzanding en zij kon slechts op diepte gehouden worden door te 'spoelen' met achterwateren. Door de uitschurende werking van het in en uitstromend

zeewater werd het zand uit de havengeul meegesleurd. Sterk contrasterend hiermee is de St.Catharina polder die eveneens als spoeldok fungeerde van 1626 tot 1700 en van 1721 tot 1744. Niettegenstaande zijn in deze gebieden talrijke post middeleeuwse woonsites aanwezig.

Rijbewoning gaat zich ontwikkelen langsheen het basis wegnet terwijl de Steense dorpskern naast zijn landelijk uitzicht al spoedig een moderne bewoning zal kennen. De Lange straat of Chemin de Nieuport à Ostende en zoals de naam zelf zegt verbindt Nieuwpoort en Oostende. Deze moet echter op het eind van de 19de eeuw in verval zijn geraakt. De Prins Roselaan gaat nog steeds voor een groot gedeelte door op deze weg. De Lange straat kruist de steenweg Torhout Oostende.

Torhoutsesteenweg. Deze belangrijke weg werd aangelegd in 1766. De toponiem Hoge Barrière zou teruggaan op een vroegere herberg annex Tolhuis dat rond deze tijd moet opgetrokken zijn, terwijl het 'hoge' zou slaan op hoger gelegen ten opzichte van de omliggende landbouwzone.

Herberg d'Hooghe Barrière vroeger Eerste Barrière Huys. (zie meer informatie in het boek CAFE'S van vroeger en nu. Daniel Deschacht. Uitgave van de Heemkundige Kring ' t Schorre Steene)

Koeienstraat werd Maurits Sabbestraat. De Steensestraat kreeg de naam Zilverlaan. De Dorpsstraat werd Stenedorpstraat, de Klaverstraat werd Sint-Janstraat.

Benevens deze wegen waren er talrijke aarden wegen en voetpaden die de geïsoleerde boerderijen onderling met hun akkers, met grotere wegen en met de dorpskern verbonden.

Kruispunt Torhoutsesteenweg – Steensedijk met de afspanning en oud tolhuis d'Hooghe Barriere
Later Home Market en nu fitnesszaal

De volgende bedrijven en verenigingen steunen onze heemkring

GEBOORTE - HUWELIJK - JUBILEUM - FEEST

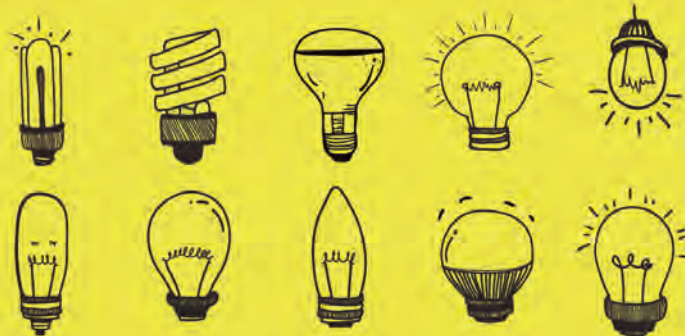
**AL GEDACHT
AAN EEN LEUKE
KAART?**

dumon | **PRINT**

Torhoutsesteenweg 482 | 8400 Oostende
059 804 918 | oostende@dumonprint.be

Elektriciteitswerken Lestaeghe cvba

Torhoutsesteenweg 516, 8400 Oostende
Tel. 059 80 02 84 info@lestaeghe.be
BTW BE0872.483.128 www.lestaeghe.be

Brouwerij Strubbe Markt 1, 8480 Ichtegem
Tel: 051 58 81 16
Fax: 051 58 24 46
info@brouwerij-strubbe.be

Rouwcentrum Jim RAES

Uitvaartzorg voor mensen...
door mensen...

Slachtersstraat 23 - Oostende

tel: 059 / 330 007

gsm: 0474 / 205 600

Praatcafé

'T STEENTJE

Steensedijk 92

8400 Oostende

☎ 0472 348543

gesloten op dinsdag

FEESTZAAL DANSSCHOOL
TEN STUYVER

Tuinplanning Seys
ontwerp, aanleg & onderhoud

Reno Seys
Tuin- & Landschapsarchitect

Zandvoordeschorredijkstraat 44

8400 Oostende

059/70.13.26

info@tuinplanningseys.be

WWW.TUINPLANNINGSEYS.BE

Sassy's pizza en pastabar
vegie -en vegan vriendelijk
different & delicious !!!

Keuken open van 12u tot 14u
en van 18u tot 22u .

open van dinsdag ~~AVOND~~ tot zondagavond
rustdag :maandag

Steensedijk 23 8400 Oostende- Stene

ook om mee te nemen

bel en bestel

0475/308256

059/326 104

sassys1@msn.com

Saskia Cardon

www.sassys.be

btw BE0781282248 HR 0060665

Belfius : BE90 0682 3936 7432

BRÔS **CARRÉ**
BARBIER **COIFFURE**

